

New Age w Polsce

Inicytawy wydawnicze i okołowydawnicze – lata 80. i 90 (na przykładzie kilku miast wojewódzkich)

Przy okazji omawiania nowych ruchów związanych z ideami Wodnika wyłoniła się kwestia działań wydawniczych. Teraz właśnie na nich skupimy uwagę. Niektóre środowiska wyznaniowe ograniczały się do kręgu wyznawców i sympatyków — mamy wtedy do czynienia z wąskim zasięgiem ruchu wydawniczego: druki, ulotki, broszury, niskonakładowe periodyki adresowane są do wąskiej grupy i kolportowane „wśród swoich”. Wcześniej, w latach 70. i jeszcze 80. zaczytane broszury zenistyczne wydawane na powielaczach krążyły wśród zainteresowanych, niczym „bibuła” wydawana w latach podziemnej Solidarności...

Inne — upubliczniają teksty w formie książkowej lub jako czasopisma (schemat „ośrodek-wydawnictwo”, por. niżej). Na najszerszym polu działają nowo zakładane wydawnictwa, których prawdziwy rozkwit nastąpił między 1990 a 1995 rokiem. Ale zanim o nich powiemy, wrócimy do postaci Jacka Santorskiego, prekursora wielu działań, w tym i wydawniczych.

O Jacku Santorskim i Wojciechu Eichelbergerze już wspomnieliśmy, teraz poświęcimy im jednak dłuższy akapit. Obaj są dość szeroko znani, jako że pojawiają się zarówno w audycjach radiowych, jak i telewizyjnych.

Santorski i autor programu radiowego „Zgryz” M. Zembaty (III pr. PR) spotkali się m.in. z Osho Rajnechem, kontrowersyjnym mistrzem indyjskim, łączącym w swoich ośrodkach elementy starych nauk wschodnich i zachodniej psychoterapii, a relacja z tej rozmowy ukazała się w roku 1985 w periodyku o znaczącym zresztą tytule „Trzecie Oko. Biuletyn Psychotronika” [7] W latach późniejszych Santorski zajmuje się działalnością wydawniczą, jego inicjatywą jest np. periodyk pod nazwą „miesięcznik trochę inny” („i”) wydawany przez Pusty Obłok, wydawnictwo założone w 1985 r. W latach 90. powstaje wydawnictwo „Jacek Santorski & CO Agencja Wydawnicza”. Dzięki niemu zostają udostępnione polskiemu czytelnikowi pozycje dotyczące zarówno współczesnej psychoterapii, jak i buddyzmu czy „głębokiej ekologii”. Wymieńmy parę tytułów: *Filozofia wieczysta* A. Huxleya (Warszawa 1989), *Podróż na Wschód* C. G. Junga (Warszawa 1989), *Strażnik Dharmy* (teksty buddyjskie, Warszawa 1986), *Poszukiwanie jedności. Nauka i mistyka* Renee Weber (Warszawa 1990), *Współcześni mistycy i mędrcy* A. Bancroft (Warszawa 1991). Koniecznie należy dodać, że do dziś książki te wchodzą w skład „kanonu” lektur określonych środowisk. To istotne, wszak „ludzie New Age rozpoznają się po lekturach”... [8]

Wcześniej na rynku wydawniczym pojawiały się popularne poradniki twórczego życia, np. *I ty bądź artystą czy Znów minął dzień, pomyśl o sobie*. O późniejszym niebывałym rozroście literatury poradnikowej, łączącej się często z new age’owymi postulatami, nie trzeba chyba nikogo przekonywać. Ale tu znowu Santorski był prekursorem... Ważną dziedziną działalności grupy skupionej wokół wydawnictwa Pusty Obłok i miesięcznika „i” była inicjatywa powołania Fundacji Ekologicznej Alternatywy. Na miejsce spotkań zaplanowany został Ośrodek Kultury Alternatywnej, w kinie Tęcza, w Warszawie, przy ul. Suzina 6. Celem fundacji miało być prowadzenie warsztatów nakierowanych na rozwój duchowy i samoedukację, koncerty muzyki naturalnej, spotkania z nauczycielami duchowymi i ludźmi zaangażowanymi w ruch ekologiczny, działania artystyczne, zajęcia edukacyjne dla nauczycieli i młodzieży szkolnej. Nakładem fundacji miał się ukazać „Przewodnik po alternatywnej Polsce”.

W Krakowie od lat działa wydawnictwo Jacka Sieradzana, specjalizujące się w wydawaniu materiałów buddyjskich, czasem unikatowych, hinduistycznych, ale także poświęconych np. psychodelicznym nurtom kontrkultury i tekstom beatników (wyd. nastawione jest na niewielki krąg odbiorców, wysyłki na adres domowy). Sieradzan był redaktorem niezwykle ważnych dla badacza książeczek (zbiory artykułów) pt. *Buddologia w Polsce* czy *Starożytna mądrość a nauka współczesna* - szczególnie ta ostatnia warta jest uwagi w świetle new age’owych poszukiwań korelacji między tradycyjną wiedzą a nauką (wyd. Miniatura, Kraków 1993).

Sieradzan związany był również z miesięcznikiem krakowskim „Pismo literacko-artystyczne” (potem wychodzi jako kwartalnik „Koniec wieku”), którego pierwszy numer ukazał się w 1982 r., i na łamach którego można znaleźć wiele treści mieszczących się w formule Ery Wodnika (ale nie wyłączanie).

Niezwykłą inicjatywą w duchu Nowego Wieku była impreza zorganizowana w Krakowie w roku 1988. Odbył się bowiem zjazd dwunastu mistrzów różnych tradycji duchowych świata. Pojawili się również radiesteci, makrobiotycy, psychoterapeuci. Organizatorem tego przedsięwzięcia był niemiecki animator New Age Wolfgang Dahlberg. Siedzibą był teatr STU i Centrum Odnowy Psychobiologicznej i Psychoedukacji. Zainaugurowano „Tydzień medytacji pod Wawelem”. Wykładowcami byli m.in. Ole Nydhal, mistrz buddyzmu tybetańskiego, mający od lat uczniów w Polsce i regularnie tu przyjeżdżający, Richard Baker, mistrz zen, Zalman Schachter, rabbi, kontynuator tradycji chasydzkiej i inni. [9]

Lata 80. to także we Wrocławiu czas wielu inicjatyw bliskich „wodnikowi”. Co najmniej od 86 r. pojawia się biuletyn OT „Dom” (przy ACK Pałacyk) pt. „Mandragora”, pismo, w którym znajdziemy teksty znanych autorów: Eichelbergera, J. Prokopiuka, L. Zawadzkiego (adepta buddyzmu), rozmowy z mistrzami Wschodu, itp. W Pałacyku organizowane są pokazy zarejestrowanych na wideo wykładów Jiddu Krishnamurtiego (lata 85, 86). Prowadzone są staże parateatralne, które zapoznają uczestników z technikami ekspresji sprawdzonymi już w teatrze Jerzego Grotowskiego. W tym mniej więcej czasie zawiązuje się grupa osób uprawiających hatha jogę, w klubie Firlej organizowane są kursy prowadzone przez uczennicę indyjskiego mistrza Iyengara — G. Gubilliaro. Najbardziej może zaawansowanym uczniem jest S. Bubicz, „polski jogin”, autor artykułów i uczestnik działań parateatralnych. W Firleju spotykają się też bhaktowie z ruchu Hare Krysna. We Wrocławiu mieści się również siedziba Ruchu Świadomości Babadźiego (spotkanie inauguracyjne — Łódź, 1986), podjęto myśl o powołaniu fundacji i aśramy. Działają grupy związane z reiki oraz Akademia Życia.

Zarówno nauki Krisznamurtiego, jak wskazówki Gubilliaro były wydawane drukiem w formie broszurowej.

Przypisy:

[7] "Trzecie Oko. Biuletyn Psychotronika" nr 3/85

[8] A. Szostkiewicz, "Tygodnik Powszechny" nr 4/91, s. 4

[9] Jacek Sieradzan (red.), Starożytna mądrość a nauka współczesna, Kraków 1993, s. 93

(Publikacja: 25-07-2002)

Oryginał. (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,1456>)

Contents Copyright © 2000-2008 by Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2008 Michał Przech

Autorem tej witryny jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.

Właścicielem witryny są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane

w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tej witryny i jakiegokolwiek ich części.

Wszystkie strony tego serwisu, wliczając w to strukturę podkatalogów, skrypty JavaScript oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tej witryny oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tej witryny i nie korzystać z jej zasobów.

Informacje zawarte na tej witrynie przeznaczone są do użytku prywatnego osób

odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów serwisu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na witrynie. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych serwisu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl